

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 3.4.2007
KOM(2007) 165 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

- Zlepšení patentového systému v Evropě -

1. ÚVOD

Hlavním prvkem obnovené lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost je zlepšení způsobu, jakým se v Evropě nakládá s právy k duševnímu vlastnictví, jelikož práva k duševnímu vlastnictví, a zejména patenty, jsou spojeny s inovacemi, které zase významně přispívají ke konkurenceschopnosti.

Patenty jsou hnací silou při podpoře inovací, růstu a konkurenceschopnosti. Nedávná studie Komise týkající se hodnoty patentů¹, která byla založena na šetření, jež bylo provedeno u 10 000 vynálezců v osmi členských státech², posuzovala mimo jiné peněžní hodnotu patentů, hospodářský a sociální dopad patentů, poskytnutí licence na patenty, využívání patentů k zakládání nových podniků a vztahy mezi patenty, VaV a inovacemi. Ačkoliv mezi jednotlivými členskými státy a odvětvími existují rozdíly, celková „cena patentů“³ u zkoumaných členských států v období 1994–1996 představovala 1 % jejich HDP a v období 2000–2002 dosáhla 1,16 % HDP.

Kromě toho se předpokládá, že existuje vzájemný vztah mezi využíváním práv k duševnímu vlastnictví a dobrou inovační výkonností. Podle tohoto předpokladu jsou země s vysokou inovační výkonností obecně charakterizovány vysokou úrovní patentování a využíváním jiných práv, např. práv k (průmyslovým) vzorům a k ochranným známkám⁴. Tento vzájemný vztah je potvrzen na odvětvové úrovni, přičemž odvětví, v nichž je vydáno více patentů, bývají inovativnější.

Jednotný trh s patenty není ještě dokončen. Evropa dosud nebyla schopna vytvořit jednotný a cenově dostupný patent platný v celém Společenství, a to i přes opakované výzvy hlav států a předsedů vlád. Opožďuje se rovněž souběžné úsilí vynakládané v mezivládním rámci zaměřené na zlepšení stávajícího evropského patentového systému pod záštitou Evropské patentové organizace (EPO).

Roztříštěný jednotný trh s patenty má vážné důsledky pro konkurenceschopnost Evropy s ohledem na výzvy, které představují USA, Japonsko a nové hospodářské mocnosti, např. Čína. Pokud jde o patentovou činnost, EU zaostává za USA a Japonskem. Dokonce i v Evropě patentují USA a Japonsko více než EU: u EPO je 137 patentů na milion obyvatel z EU oproti 143 patentům z USA a 174 patentům z Japonska. Nedostatek kritického množství v oblasti patentů na domácí úrovni se promítá v méně patentech, které jsou přihlašovány v USA, EU i Japonsku, tzv. trojitě patenty. Zatímco Evropa má 33 trojitých patentů na milion obyvatel, USA jich má 48 a Japonsko 102. USA a Japonsko mají tedy o 45 %, resp. 209 % trojitých patentů více než EU⁵. To vyvolává vážné obavy, jelikož trojitě patenty jsou nejcennější a považují se za nejlepší patentový ukazatel pro inovace⁶.

Nedávné studie rovněž ukázaly, že evropský patent s uvedením 13 zemí je přibližně 11krát dražší než americký patent a 13krát dražší než japonský patent, vezmou-li se v úvahu náklady na zpracování a překlady. Pokud jde o celkové náklady na ochranu po dobu 20 let, jsou

1 Gambardella et al., studie o patentech: „What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society“, k dispozici na adrese http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf.

2 Dánsko, Francie, Německo, Maďarsko, Itálie, Nizozemsko, Španělsko a Spojené království.

3 „Cenou patentů“ je hodnota patentovaných vynálezů očištěná o hodnotu vynálezu, pokud by vynálezce neměl žádný patent.

4 Pokud jde o vztah mezi duševním vlastnictvím a inovacemi, viz příloha III.

5 MERIT a JRD, European Innovation Scoreboard 2006, srovnávací analýza inovační výkonnosti, Evropská komise 2006, s. 35.

6 Guedou, Le système de brevet en Europe, trésor-eco nr 9, janvier 2007, s. 3.

evropské patenty téměř devětkrát dražší než japonské a americké patenty. Pokud se analýza zaměří na patentové nároky, rozdíly v nákladech se dále zvyšují⁷.

Komise se domnívá, že v dnešním stále konkurenčnějším celosvětovém hospodářství si EU nemůže dovolit, aby ztratila půdu pod nohama v oblasti tak zásadní pro inovace, jako je patentová politika. Z tohoto důvodu a v rámci obnoveného úsilí o vyváženost z této slepé uličky Komise zahájila v lednu 2006 široké konzultace o budoucnosti patentové politiky v Evropě. Cílem konzultací bylo získat názory zúčastněných stran ohledně stávajícího patentového systému a patentového systému pro Evropu, který by skutečně odpovídal 21. století. Konzultace se u evropských uživatelů patentového systému setkaly s nebývalým zájmem a celkem došlo 2515 reakcí od podniků, včetně malých a středních podniků prakticky ze všech odvětví hospodářství, členských států, jakož i výzkumných pracovníků a akademické obce⁸.

Výsledky konzultací neponechaly žádné pochybnosti o naléhavé potřebě opatření s cílem vytvořit jednoduchý, nákladově účinný a vysoce kvalitní centralizovaný („one-stop-shop“) patentový systém v Evropě jak pro přezkoumávání a udělování patentů, tak i pro fázi po udělení patentu, včetně vedení soudních sporů.

Mnoho zúčastněných stran nadále podporuje patent Společenství jako koncepci, která v rámci lisabonské strategie přinese evropskému průmyslu největší přidanou hodnotu. Kritizují však společný politický přístup Rady přijatý v roce 2003⁹ kvůli vysokým nákladům ujednání ohledně překladu, jakož i nadměrnou centralizaci navrhovaného soudního systému.

Pokud jde o reformy stávajícího evropského patentového systému v rámci Úmluvy o udělování evropských patentů (European Patent Convention (EPC)), mnoho zúčastněných stran podporuje rychlou ratifikaci londýnské dohody¹⁰ a přijetí dohody o sporech týkajících se evropských patentů (European Patent Litigation Agreement (EPLA)).

Zatím však existuje jen velmi malá podpora pro jakoukoliv (další) harmonizaci hmotného patentového práva nebo režimů zahrnujících vzájemné uznávání národních patentů.

Pokud Evropa chce stát v čele inovací, je nezbytná lepší patentová strategie. První část tohoto sdělení se zaměřuje na vytvoření patentu Společenství a zřízení účinné soudní pravomoci pro patenty v rámci celé EU. Zlepšení soudního systému pro patenty považuje mnoho zúčastněných stran za nejdůležitější otázku, jež by se měla řešit přednostně. Práce na systému soudní pravomoci pro patenty v rámci celé EU může pomoci připravit cestu pro pokrok při vytváření cenově dostupného a právně jistého patentu Společenství. Komise doufá, že návrhy uvedené v tomto sdělení poslouží k opětovnému zahájení jednání, jež byla pozastavena v roce

7 Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie a Didier François, The Cost Factor in Patent Systems, Université Libre de Bruxelles Working Paper WP-CEB 06-002, Brusel 2006, viz s. 17 a násl.

8 Další informace o konzultacích Komise k patentům jsou k dispozici na adrese http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/consultation_en.htm.

9 Na základě dohody v Radě pro konkurenceschopnost ze dne 3. března 2003 pokračovala práce na úrovni pracovní skupiny s cílem převést zásady společného politického přístupu do návrhu nařízení Rady o patentu Společenství. Na základě toho Komise dne 21. prosince 2003 předložila dva návrhy týkající se vytvoření soudní pravomoci pro patenty ve Společenství. Viz http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#patent, pokud jde o společný politický přístup, pokrok v pracovní skupině Rady s ohledem na nařízení a znění návrhů Komise o soudní pravomoci.

10 Deset smluvních států EPC (Dánsko, Francie, Německo, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Monako, Nizozemsko, Švédsko, Švýcarsko a Spojené království) podepsalo dne 17. října 2000 dohodu o použití článku 65 EPC, známou jako londýnská dohoda, která byla zveřejněna v [2001] Úř. věst. EPO 549. Tento nezávazný nástroj má za cíl snížit náklady na překlady evropského patentu. U průměrného evropského patentu by snížil náklady na překlady o 31 % až 46 %, což představuje úspory ve výši přibližně 2 400 až 3 600 EUR na patent (viz příloha II). Pokud jde o další informace, např. o stavu ratifikace a přistoupení k londýnskému protokolu, viz: http://patlaw-reform.european-patent-office.org/london_agreement/status/index.en.

2004, a jejím cílem je podnítit diskusi za pomoci konzultací a prací zaměřených na dosažení shody na dalším postupu.

Je však zřejmé, že je třeba se zabývat i dalšími záležitostmi v oblasti patentů. Aby byl patentový systém účinný, je nutno na něj pohlížet jako na celek. Závěrečná kapitola tohoto sdělení se proto zabývá tématy jako kvalita patentů a jejich náklady, podpora malých a středních podniků, přenos znalostí a otázky vymáhání práv, včetně alternativního řešení sporů, pojištění pro případ patentových sporů a mezinárodních aspektů vymáhání práv.

V reakci na žádosti Evropských rad z prosince 2006¹¹ a března 2007¹² Komise hodlá předložit počátkem roku 2008 obsáhlé sdělení o strategii v oblasti práv k duševnímu vlastnictví. Dokument o strategii v oblasti práv k duševnímu vlastnictví bude doplňovat toto sdělení a zabývat se hlavními, dosud neupravenými nelegislativními a horizontálními otázkami ve všech oblastech duševního vlastnictví, včetně ochranných známek, (průmyslových) vzorů, autorského práva, zeměpisného označení, patentů a vymáhání těchto práv.

2. PATENT SPOLEČENSTVÍ A INTEGROVANÝ SOUDNÍ SYSTÉM PRO PATENTY

2.1. PATENT SPOLEČENSTVÍ

Komise zastává názor, že vytvoření jednotného patentu Společenství představuje pro Evropu i nadále hlavní cíl. Patent Společenství je řešením, které by bylo cenově nejdostupnější a právně jistou odpovědí na problémy, s nimiž se Evropa potýká v oblasti patentů a inovací. Statistické údaje prokazují, že s ohledem na celkové náklady (překlady, registrační poplatky atd.) je patent Společenství mnohem přitažlivější než přístupy podle stávajícího systému evropských patentů¹³.

Společný politický přístup Rady z roku 2003 zúčastněné strany při konzultacích kritizovaly převážně ze dvou důvodů: nepřiměřená úprava soudní pravomoci a nevyhovující jazykový režim. Komise se však domnívá, že je možné dosáhnout skutečně konkurenceschopného a přitažlivého patentu Společenství, jestliže k tomu bude politická vůle.

Zúčastněné strany upozorňovaly zejména na potíže spojené s příliš centralizovanou soudní pravomocí. Tyto obavy by se měly vzít v úvahu při práci na soudním systému pro patenty pro celou EU, o němž pojednávají další odstavce.

Pokud jde o náklady na překlady, Komise bere na vědomí, že velká většina zúčastněných stran kritizuje společný politický přístup Rady, který předpokládá překlad všech nároků patentu Společenství do všech úředních jazyků EU (v současnosti 23 úředních jazyků). Některé zúčastněné strany se na druhou stranu přimlouvaly za překlad nejen nároků, ale rovněž popisů. Mnoho z nich podporuje původní návrh Komise jako vhodný základ pro dohodu. Komise má za to, že by mělo být možné nalézt účinná řešení, a spolu s členskými státy přezkoumá, jak zlepšit jazykový režim ke snížení nákladů na překlady patentu

11 Závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Bruselu (14.-15. prosince 2006), bod 29, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/92202.pdf.

12 Závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Bruselu (8.-9. března 2007), bod 13, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/93135.pdf.

13 Viz příloha II.

Společenství při současném zvýšení právní jistoty pro všechny, zejména ve prospěch malých a středních podniků. Možná řešení by mohla zahrnovat snížení poplatků pro malé a střední podniky nebo režimy umožňující určitou pružnost, pokud jde o požadavky na překlad¹⁴.

2.2. INTEGROVANÝ SOUDNÍ SYSTÉM PRO PATENTY NA JEDNOTNÉM TRHU

2.2.1. Nedostatky při vedení patentových sporů v Evropě

Od vnitrostátních soudů se stále častěji vyžaduje, aby se při řešení patentových sporů zabývaly otázkami, které mají přeshraniční rozměr. Globalizace podnikání je spojena s internacionalizací patentových sporů. To platí zvláště pro jednotný evropský trh.

Od roku 1978 (do roku 2005) EPO udělila téměř 800 000 evropských patentů, z nichž mnoho v Evropě dosud platí¹⁵. EPO spravuje jednotný postup udělování patentů. Jakmile je však evropský patent udělen, stává se národním patentem a podléhá vnitrostátním předpisům smluvních států EPO uvedených v přihlášce. Evropský patent není jednotným titulem, jedná se o balík národních patentů. V současnosti neexistuje jedna soudní pravomoc pro spory z evropských patentů, které vyvolávají otázky přesahující hranice jednoho státu. Každá žaloba na porušení patentu, protižaloba na neplatnost patentu nebo žaloba na jeho zrušení ve vztahu ke „svázaným“ evropským patentům může podléhat různým vnitrostátním zákonům a řízením.

Žalující a žalované strany proto nesou riziko mnohonásobných soudních sporů v řadě členských států s ohledem na stejnou spornou otázku týkající se patentu. Za účelem vymáhání evropského patentu, který byl udělen pro několik států, může vlastník patentu žalovat osobu, která údajně patent porušila, v místě svého bydliště, nebo musí podat několik souběžných žalob na porušení u vnitrostátních soudů v různých zemích. Na druhé straně se jednotlivé žalované strany možná budou muset hájit v podobných žalobách podaných v několika státech, což je zvláště riskantní a obtížné pro malé a střední podniky. Za účelem dosažení zrušení evropského patentu musejí konkurenti nebo jiné zúčastněné strany podat žaloby na zrušení patentu ve všech státech, pro něž byl evropský patent udělen.

Stávající systém s nebezpečím vícenásobných patentových sporů má několik důsledků, které oslabují patentový systém v Evropě¹⁶ a vedou k tomu, že patenty jsou méně přitažlivé, a to zejména pro malé a střední podniky.

Stávající systém je za prvé nákladný pro všechny zúčastněné strany. Ty musí pověřit místní právní zástupce a odborníky a uhradit soudní poplatky ve všech zemích, v nichž je soudní spor veden. To nemusí nutně představovat problém pro velké podniky. Avšak pro mnoho malých a středních podniků a jednotlivých vynálezců mohou být náklady na vedení soudního sporu odrazující. Tyto podniky nebo vynálezci mohou investovat značné částky do získání patentu, později však jednoduše nejsou schopni patent vymáhat s ohledem na jeho porušení. To může vést k tomu, že patent nemá žádnou praktickou hodnotu.

14 Předchozí náklady mohou mimoto snížit pilotní projekty týkající se strojového překladu patentových nároků, jako jsou projekty, které se v současnosti realizují u EPO a francouzského Institut National de la Propriété Industrielle (INPI), a zasluhují si další zvážení.

15 Pokud jde o podrobné statistické údaje, viz výroční zprávu EPO za rok 2005, která je k dispozici na adrese <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/index.en.php>.

16 Viz rovněž posouzení dopadů dohody EPLA na spory týkající se evropských patentů, http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

Mimoto existují významné rozdíly mezi jednotlivými vnitrostátními soudními systémy a způsoby, jakými soudy řeší případy týkající se patentů. Dobrým příkladem rozdílů při vedení vnitrostátních patentových sporů je, že v Německu se oddělují žaloby na porušení patentu a žaloby na zrušení patentu, a to jak u soudů prvního stupně, tak u odvolacích soudů, zatímco v jiných zemích, např. ve Spojeném království, Francii a Nizozemsku, je stejný soud příslušný pro žaloby na neplatnost i žaloby na porušení patentu. V důsledku toho může vícenásobný patentový spor v různých členských státech vést k různým či dokonce protichůdným výsledkům¹⁷. I přes nedávnou harmonizaci opatření, řízení a opravných prostředků v oblasti porušování práv k duševnímu vlastnictví podle směrnice o vymáhání práv¹⁸ dosud přetrvávají významné rozdíly ve vnitrostátních řízeních a postupech kvůli neharmonizovaným záležitostem, např. získávání důkazů, výslechy, slyšení, úloha odborníků atd.

Zúčastněné strany poukazují zejména na rozdíly, které se týkají kvalifikace a zkušeností vnitrostátních soudců. Zatímco v některých zemích je omezený počet soudů, které se zabývají výhradně případy týkajícími se patentů, v jiných zemích takováto specializace neexistuje. Z konzultací vyplynulo, že tyto rozdíly vedou k výběru nejvhodnějšího soudu (tzv. „forum shopping“). Strany rozhodují o místě podání žaloby na základě toho, kde se jim dostane příznivějšího zacházení. Na výběr soudu mají značný vliv rozdíly v nákladech (viz rovněž bod 2.2.2) a rychlosti řízení.

To vede k možnému různému uplatňování a výkladu hmotného patentového práva zakotveného v EPC, pokud jde o takové rozhodující otázky jako patentovatelnost a rozsah ochrany zaručený evropským patentem. Kromě toho je obtížné vymáhání přeshraničních soudních příkazů. Nejnovější judikatura ESD omezuje možnosti vnitrostátních soudů, pokud jde o přijímání rozhodnutí s ohledem na porušení, jehož se dopustilo více společností patřících do téže skupiny, jež jsou však usazeny v různých členských státech EU¹⁹.

Odlišná rozhodnutí o podstatě sporů vedou k nedostatečné právní jistotě pro všechny strany účastníci se soudního řízení ohledně patentů. Tato nejistota má vliv na zásadní podnikatelská rozhodnutí týkající se investic, výroby a uvádění patentovaných výrobků na trh, jež musí být často přijímána na základě složitého posouzení, pokud jde o pravděpodobný výsledek více řízení u různých soudů.

2.2.2. Vnitrostátní soudní systémy pro patenty v EU: fakta, čísla a náklady

Statistické údaje o patentových sporech

Jednou ze zvláštních obtíží při hodnocení rozsahu patentových sporů na úrovni členského státu je nedostatek zveřejněných statistických údajů, jež by bylo možno porovnat. Z dostupných informací však lze zjistit, že více než 90 % stávajících patentových sporů ve Společenství je vedeno u soudů pouze ve čtyřech členských státech (Německo, Francie, Spojené království a Nizozemsko). Dostupné údaje pro roky 2003 až 2006 dále ukazují, že ročně je u patentových soudů prvního stupně podáno v průměru 1500 až 2000 žalob na porušení patentu a žalob na neplatnost, z toho se 60 až 70 % týká evropských patentů. Na

17 Případ Epilady je názorným příkladem, jak soudy v různých členských státech EPC dospěly s ohledem na stejný patent k protichůdným výsledkům. V důsledku různého výkladu patentových nároků bylo porušení patentu zjištěno německým, nizozemským a italským soudem, nikoliv však britským a rakouským soudem. Odkazy na tyto případy a jejich analýzu viz J. Pagenberg v 24 IIC 314-345 (1993).

18 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o vymáhání práv duševního vlastnictví, Úř. věst. L 195, 2.6.2004, s. 16.

19 Věc C-4/03, Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG v. Lamellen und Kupplungsbau Beteiligungs KG; věc C-539/03, Roche Nederland BV a ostatní v. Frederick Primus, Milton Goldenberg, rozsudky ze dne 13. července 2006 [ESD] I-6509 a I-6535.

základě vlastního výzkumu Komise odhaduje, že 20 až 25 % rozhodnutí patentových soudů prvního stupně je napadeno. Je nutno rovněž uvést, že kvůli nízkému počtu patentových sporů vedených u mnoha vnitrostátních soudů existuje tendence zřizovat na úrovni členského státu specializované soudy. Z dostupných statistických údajů vyplývá, že je nepravděpodobné, že bude existovat dostatečný počet případů pro zřízení dvou soudních systémů, které se budou zabývat žalobami na porušení a žalobami na neplatnost týkajícími se evropských patentů a patentů Společenství, zejména na úrovni odvolací instance.

Náklady

Vedení patentových sporů v EU je zbytečně nákladné pro všechny zúčastněné strany. To nepředstavuje tak vážný problém pro velké podniky, jako pro malé a střední podniky a jednotlivé vynálezce, pro něž mohou být náklady na vedení soudního sporu odrazující. Studie v USA a EU mimoto prokázaly, že malé a střední podniky čelí většímu nebezpečí, že budou zapojeny do soudního sporu²⁰. Možné náklady na vedení sporu mohou významně zvýšit nebezpečí spojené s patentováním VaV, a tedy rovněž s inovační činností jako takovou. Naše patentová strategie by proto měla zahrnovat snížení nákladů na vedení sporů pro malé a střední podniky.

Náklady na vedení sporu se značně liší podle druhu řízení, složitosti případu, oblasti techniky a sporných částek. Náklady na vedení sporu zahrnují soudní výlohy, honoráře právníků, patentových zástupců nebo odborníků, výlohy svědků, náklady na technická šetření a náklady spojené s odvoláním. V případě řízení u zahraničních soudů je nutno připočítat náklady na překlady. Rozdíly mezi vnitrostátními soudními systémy v Evropě a nedostatek spolehlivých údajů o nákladech na vedení sporu (zejména honorářích právníků) ve většině zemí velmi ztěžují posouzení nákladů na vedení patentového sporu. Odhady nákladů uvedené v příloze IV byly vypracovány v průběhu práce na dohodě EPLA²¹ a byly doplněny nedávno zveřejněnou studií Komise o pojištění pro případ patentových sporů²². Odhady jsou založeny na informacích získaných od odborníků z praxe. Týkají se těch členských států, v nichž se v současnosti vede většina patentových sporů. Údaje se značně liší v závislosti na dotyčném členském státě.

V Německu se celkové náklady pro každou stranu případu týkajícího se patentu s průměrnou spornou částkou ve výši přibližně 250 000 EUR odhadují na zhruba 50 000 EUR u první instance a 90 000 EUR u druhé instance, a to jak u žalob na neplatnost, tak i žalob na porušení patentu. Ve Francii se náklady na průměrný patentový spor ve výše uvedeném rozsahu pohybují mezi 50 000 EUR a 200 000 EUR u první instance a mezi 40 000 EUR a 150 000 EUR u druhé instance. V Nizozemsku odhadované náklady na průměrný patentový spor kolísají mezi 60 000 EUR a 200 000 EUR u první instance a mezi 40 000 EUR a 150 000 EUR u druhé instance. Ve Spojeném království²³ se náklady na obdobný případ

20 Gambardella et al., studie o patentech: „What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society“, k dispozici na adrese http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf (viz strana 71 technické zprávy).

21 Dokument EPO WPL/11/05 Rev. 1 ze dne 16.2.2006, příloha I; http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

22 Pojištění pro případ patentového sporu – studie Evropské komise o proveditelnosti možného pojištění proti riziku patentového sporu, dodatky k závěrečné zprávě, červen 2006, CJA Consultants Ltd., evropská politická poradci, Británie a Brusel, dodatek 3: Náklady na vedení sporu pro platný patent a podle zemí v roce 2004, s. 47 a násled., http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_appendices_en.pdf.

23 Náklady na vedení patentového sporu jsou ve Spojeném království podstatně vyšší než v Německu, Francii, Nizozemsku a ostatních členských státech. Kromě vyšších honorářů právníků a patentových zástupců se podle autorů výše zmíněné studie zdá, že vysoké údaje pro Spojené království jsou spojeny se zvláštními charakteristikami systému obyčejového práva. Kromě toho u velkých mezinárodních společností existuje určitá tendence k předkládání důležitých případů ve Spojeném království, zatímco malé a střední podniky upřednostňují ostatní tři státy, pokud jde o spory související s evropskými patenty.

odhadují v rozmezí od 150 000 EUR (zrychlené řízení) do 1 500 000 EUR u první instance a od 150 000 EUR do 1 000 000 EUR u druhé instance. To znamená, že celkové náklady souběžných sporů v těchto čtyřech členských státech by se pohybovaly v rozmezí od 310 000 EUR do 1 950 000 EUR u první instance a od 320 000 EUR do 1 390 000 EUR u druhé instance.

Pro výše uvedené členské státy lze posouzení možných finančních přínosů jednotné soudní pravomoci pro patenty založit na výpočtech nákladů spojených s vícenásobným patentovým sporem u soudů ve třech těchto státech vzhledem k tomu, že svázané patenty jsou jen zřídka předmětem soudního sporu ve více než třech členských státech.

Na druhou stranu by se odhadované celkové náklady na vedení sporu u Evropského patentového soudu pohybovaly v rozmezí od 97 000 EUR do 415 000 EUR u první instance a mezi 83 000 EUR a 220 000 EUR u druhé instance²⁴. Podle toho, které tři ze zmíněných čtyř států se berou v úvahu, se odhaduje, že náklady na průměrný případ projednávaný v rámci jednotné soudní pravomoci pro patenty budou o 10 až 45 % nižší než náklady na dnešní souběžné vedení sporu u první instance a o 11 až 43 % u druhé instance²⁵. Úspory by mohly být ještě významnější u velkých patentových sporů, jelikož se projednávají převážně u soudů ve Spojeném království, kde jsou náklady na vedení sporu nejvyšší v Evropě.

Jednotné patentové soudnictví by proto mohlo vést k významným úsporám nákladů, bude-li vytvořeno nákladově účinným způsobem.

2.2.3. *Další postup*

Konzultace ukázaly silnou podporu pro nákladově účinný patent Společenství, včetně přiměřené úpravy vedení soudních sporů při současném zlepšení stávajícího soudního systému v Evropě. V říjnu 2006 Evropský parlament tento přístup podpořil a vyzval Komisi, aby přezkoumala všechny možné způsoby, jak zlepšit udělování patentů a soudní systémy v EU²⁶. To vyžaduje společné úsilí členských států a orgánů Společenství.

Nedávné diskuse s členskými státy ukázaly, že názory na to, jak nejlépe postupovat dále, se liší. V současnosti existují dvě možnosti, které byly v diskusích navrhovány (viz níže body A a B). Nezdá se však, že by některá z nich měla reálnou šanci na úspěch, jelikož projednávání těchto dvou možností dosud vedlo k polarizaci postojů členských států.

Nebyla však zpochybněna potřeba zlepšit stávající úpravu vedení soudních sporů. Na základě debat v rámci Rady a konzultací k patentům se rovněž zdá, že panuje shoda, pokud jde o počet zásad týkajících se budoucího soudního systému pro patenty pro celou EU (dále také „soudní pravomoc“). Soudní pravomoc by měla být účinná a nákladově efektivní s maximální právní jistotou ve sporech ohledně platnosti a porušení patentů. Měla by rovněž zajistit přiměřenou blízkost k uživatelům systému. Mezinárodní charakter soudní pravomoci by se měl odrazit v jejím složení a ve společném jednacím řádu.

Prvním krokem by měla být práce zaměřená na dosažení shody u členských států, pokud jde o tyto obecné cíle a rysy (viz níže bod C). Komise uznává, že všechny tři možnosti vyvolávají

24 Viz dokument uvedený v poznámce pod čarou 16, příloha 2.

25 Podrobnosti viz dokument EPO uvedený v poznámce pod čarou 16.

26 Usnesení P6_TA(2006)0416, Budoucí akce v oblasti patentů [http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA\(2006\)0416_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA(2006)0416_EN.pdf).

zvláštní právní otázky, jimiž by bylo nutno se patřičně zabývat. Konečná struktura a podrobnosti možného kompromisu musí být navíc v úplném souladu s právními předpisy EU.

A - Dohoda EPLA

Předloha dohody o sporech týkajících se evropských patentů (EPLA) usiluje o vytvoření jednotné soudní pravomoci pro evropské patenty. Pracovní skupina smluvních států Evropské patentové organizace pracuje od roku 1999 na předloze dohody EPLA, která navrhuje vytvoření nové mezinárodní organizace, Evropského patentového soudnictví²⁷.

Záměrem je vytvořit jednotný systém pro vedení sporů týkajících se evropských patentů pro ty smluvní strany EPC, které se chtějí k systému připojit. Evropské patentové soudnictví by zahrnovalo soud prvního stupně, odvolací soud a kancelář. Soud prvního stupně by zahrnoval ústřední senát zřízený v sídle Evropského patentového soudu. Ve smluvních státech by byly zřízeny regionální senáty soudu prvního stupně. Smluvní státy dohody EPLA by mohly podat žádost o zřízení regionálního senátu, který by v místě zajišťoval přítomnost první instance Evropského patentového soudu (s nejvýše třemi soudy prvního stupně pro každou zemi), financovaného převážně dotyčnými smluvními státy. Proti rozhodnutím soudu prvního stupně by bylo možno podat odvolání u odvolacího soudu. Kancelář EPC by odpovídala za koordinaci dělby práce v případech přidělených regionálním senátům.

Evropský patentový soud by byl příslušný pro žaloby na porušení evropského patentu a žaloby nebo protižaloby na zrušení evropského patentu. Byl by složen ze soudců s právnickým a technickým vzděláním. Evropský patentový soud by měl v zásadě stejné pravomoci jako vnitrostátní patentový soudce v rámci vnitrostátní soudní pravomoci. Jazykový režim by byl založen na jazykovém režimu EPO (angličtina, francouzština a němčina).

Některé členské státy považují proces dohody EPLA za cestu, na niž by bylo možno rychle dosáhnout pokroku. Tyto země podporují aktivní účast Společenství v procesu dohody EPLA. Účast Společenství je žádoucí, jelikož dohoda EPLA jakožto mezinárodní smlouva s účastí členů EPC, které nejsou členskými státy EU, se dotýká záležitostí, které jsou již upraveny právními předpisy Společenství (*aquis communautaire*)²⁸. Členské státy, které podporují proces dohody EPLA, proto chtějí, aby Komise požádala Radu o směrnice pro vyjednávání a aby Rada takovéto směrnice vydala, aby Společenství mohlo zahájit jednání o dohodě EPLA.

Několik členských států je toho názoru, že vytvoření nové soudní pravomoci souběžně se soudní pravomocí Společenství by bylo složité a mohlo by představovat riziko vzniku nesrovnalostí. V případě vytvoření patentu Společenství by tak mohla vzniknout duplicita patentových soudů pro celou EU.

B – Soudní pravomoc Společenství pro evropské patenty a patenty Společenství

Některé členské státy se domnívají, že místo zřízení soudu EPLA pouze pro evropské patenty by bylo vhodnější vytvořit jednotnou soudní strukturu, která by se mohla zabývat soudními spory týkajícími se jak evropských patentů, tak i budoucích patentů Společenství. Přimlouvají

²⁷ Vice informací o procesu dohody EPLA viz: <http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index.htm>.

²⁸ Např. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví; nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I), Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1.

se za vytvoření zvláštní soudní pravomoci Společenství pro spory z evropských patentů a patentů Společenství využívající ujednání ve Smlouvě o ES týkající se soudní pravomoci.

Podle zastánců tohoto návrhu je nezbytná mezinárodní dohoda zapojující Společenství, aby bylo možno přenést pravomoc na soudy Společenství pro evropské patenty. Vytvoření této soudní pravomoci by umožnilo zajistit dodržování zásad právního řádu Společenství ve sporech týkajících se platnosti a porušení evropských patentů a rovněž patentů Společenství, jakmile budou vytvořeny.

Na základě článku 225a ES by měl být zřízen zvláštní systém soudních komor pro patentové spory. Tento systém by zahrnoval komory prvního stupně se specializovanými soudci v členských státech s možností odvolání u soudu prvního stupně. Měl by existovat jednotný jednací řád a soudci Společenství by neměli uplatňovat pouze právo Společenství, ale rovněž příslušná ustanovení Úmluvy o udělování evropských patentů.

Řada členských států za podpory některých zúčastněných stran zjevně zastává názor, že patentový soud EU zřízený ve Společenství by v praxi nefungoval. Panují obavy, že řízení by se ukázala jako neúčinná a nepřiměřená, a dále existují pochybnosti, zda by bylo možné jmenovat technicky vzdělané soudce s úplným právníckým vzděláním.

C – Kompromis Komise

Komise považuje za největší rozdíl mezi možnostmi A a B skutečnost, že možnost EPLA je vytvořena mimo kontext Společenství a že stávající předloha EPLA se zabývá pouze soudními spory týkajícími se evropských patentů. To by znamenalo, že by musela být vytvořena samostatná soudní pravomoc pro budoucí patenty Společenství.

Komise se domnívá, že shody by bylo možno dosáhnout na základě integrovaného přístupu, který spojuje charakteristiky dohody EPLA i soudní pravomoci Společenství podle původního návrhu Komise. Nemělo by být ohroženo vytvoření patentu Společenství, ani by nemělo dojít k existenci dvou navzájem si konkurujících soudních pravomocí pro patentové spory v Evropě. Tento další postup by proto mohl spočívat v jednotném soudním systému, který využívá zásady, v jejichž případě panuje shoda, a který se zabývá příslušnými obavami členských států a zúčastněných stran.

Toho by bylo možno dosáhnout vytvořením jednotného a specializovaného soudnictví s příslušností pro spory týkající se evropských patentů i budoucích patentů Společenství. Takový soudní systém by mohl převážně vycházet z modelu EPLA, zejména pokud jde o zvláštnosti sporů týkajících se patentů, ale mohl by umožňovat harmonickou integraci do soudnictví Společenství.

Soudní pravomoc pro patenty by měla zajistit přiměřenou blízkost k jednotlivým stranám a příslušným okolnostem případu. Měla by zahrnovat omezený počet komor prvního stupně, jakož i zcela centralizovaný odvolací soud, který by zajišťoval jednotný výklad. Komory, které by mohly využívat stávající vnitrostátní struktury, by měly tvořit nedílnou součást jednotného soudního systému. V rámci tohoto jednotného, avšak nadnárodního soudního systému by přidělování případů prováděla kancelář na základě jednoznačně stanovených a transparentních pravidel. Tato pravidla by se mohla zakládat na nařízení Brusel I a na ostatním stávajícím *acquis communautaire*.

Soudní pravomoc by se zabývala žalobami na porušení patentu a žalobami týkajícími se platnosti, jakož i souvisejícími nároky, např. náhradou škody, a zvláštními řízeními odpovídajícími potřebám zúčastněných stran.

Odvolací soud a komory prvního stupně by měly pracovat podle společného jednacího řádu, který by byl založen na osvědčených postupech členských států. To znamená, že by měly využívat znalosti a zkušenosti specializovaných patentových soudů v EU, např. pokud jde o získávání důkazů, ústní a písemné řízení, soudní zákaz a zpracování případů. V této souvislosti poskytuje užitečné prvky stávající práce na předloze dohody EPLA.

Soudní pravomoc pro patenty by měla zahrnovat soudce s právnickým i technickým vzděláním, kteří by měli disponovat úplnou soudcovskou nezávislostí a neměli by být vázáni žádnými vnějšími pokyny.

Soudní pravomoc pro patenty musí respektovat Evropský soudní dvůr jakožto poslední instanci ve věcech práva EU, včetně otázek souvisejících s *acquis communautaire* a platností budoucích patentů Společenství.

Komise se domnívá, že pokud bude existovat přiměřená politická vůle, bude možné odstranit stávající rozdíly mezi členskými státy a vytvořit odpovídající strukturu pro jednotnou a integrovanou soudní pravomoc pro patenty pro celou EU.

3. PODPŮRNÁ OPATŘENÍ KE ZLEPŠENÍ PATENTOVÉHO SYSTÉMU

Vysoce kvalitní právní předpisy jsou nezbytnou, nikoliv však dostačující podmínkou pro dobře fungující patentový systém. Spolu s významem kvality, který byl zdůrazněn v konzultacích k patentům, které se uskutečnily v roce 2006, je nutno zlepšit strategické využívání a vymáhání práv ze strany společností. Konzultace dále nadnesly několik otázek, v jejichž případě je kromě legislativních opatření nutno podniknout nebo posílit nelegislativní společná opatření s cílem posunout lisabonskou strategii kupředu.

Mnoho společností často plně nevyužívá stávající možnosti ochrany jejich duševního vlastnictví, což může bránit dalšímu vývoji směrem k hospodářství založenému na znalostech. Malé a střední podniky a vysoké školy často nejsou informovány o tom, jak co nejlépe využívat patentová práva k ochraně a využití svých vynálezů. Proto mají zásadní význam opatření podporující využívání práv k duševnímu vlastnictví, včetně patentů, spolu s cenově dostupným a účinným vymáháním těchto práv. Jen tak může systém práv k duševnímu vlastnictví zajistit stupeň ochrany, který je nezbytný pro optimalizaci investic do inovací. Řada podpůrných opatření popsaných níže je podrobněji projednána v nedávném sdělení Komise o inovační strategii²⁹ a bude se jimi zabývat rovněž nadcházející sdělení o strategii v oblasti práv k duševnímu vlastnictví.

3.1. KVALITA, NÁKLADY A ÚČINNOST PATENTOVÉHO SYSTÉMU

Ačkoliv kvalita evropských patentů je obecně vnímána jako vysoká ve srovnání s jinými regiony na světě, účastníci konzultací, které se uskutečnily v roce 2006, zdůraznili význam

²⁹ Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, „Uvádění znalostí do praxe: široce založená inovační strategie pro EU“, KOM(2006) 502.

důkladného přezkumu, zkoumání předchozí techniky a důsledného uplatňování kritérií patentovatelnosti. Byly však vyjádřeny obavy, že rychle rostoucí poptávka po patentech by mohla vést k většímu udělování patentů nízké kvality. To je jeden z důvodů, který by mohl vést ke vzniku „patentové houštiny“³⁰ a „patentových trollů“³¹ v Evropě. Režim vysoce kvalitních patentů v EU je nezbytným nástrojem k tomu, aby se zamezilo takovémuto brzdění inovací a destruktivnímu chování v Evropě.

Spolu s otázkou kvality musí pokračovat úsilí o řešení otázek souvisejících s náklady a poskytováním služeb. S ohledem na náklady je třeba výrazně snížit rozdíl ve srovnání s Japonskem a USA, a to zejména v případě středních a malých podniků. Pokud jde o dobu poskytování služeb, cílem by mělo být zkrácení průměrné doby potřebné k udělení evropského patentu či k jeho zamítnutí na tři roky, jak bylo dohodnuto členskými státy EPC na mezivládní konferenci v Paříži v roce 1999³². Zvláště důležité je včasné udělení práv po přezkumu vzhledem k tomu, že nadále roste poptávka po patentech. EPO např. oznámila nárůst počtu patentových přihlášek v období mezi roky 2004 a 2005 o 7,2 % na téměř 193 000³³ a v roce 2006 došlo na základě Smlouvy o patentové spolupráci rekordních 145 000 přihlášek, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 6,4 %³⁴. Podobná tempa růstu, která by se v nadcházejících letech opakovala, by za 10 let vedla k zdvojnásobení celkového počtu patentových přihlášek.

S rostoucí poptávkou po patentech, rostoucí zátěží kladenou na průzkumové referenty a pokroky v oblasti technologického vývoje je důležité, aby patentové úřady v Evropě spolupracovaly např. na vzájemném využívání výsledků přezkumu a aby usilovaly o zachování vysoké kvality udělených patentů. Komise proto vítá nedávné iniciativy ke zlepšení kvality, např. normu pro evropský systém řízení kvality vypracovanou pracovní skupinou, kterou zřídila správní rada EPO. To představuje ideální cestu k zachování kvality patentů a vyřešení problémových oblastí.

3.2. ZVLÁŠTNÍ PODPORA PRO MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

Existují náznaky, že malé a střední podniky nepatentují nebo nevyužívají jiná práva k duševnímu vlastnictví, jelikož postrádají kvalitní poradenské služby³⁵ nebo z důvodu vysokých nákladů na patentování. Je nanejvýš důležité, aby malé a střední podniky (pokud mají dostatečné znalosti) mohly přijímat informovaná rozhodnutí, zda využijí patentování nebo jiné formy ochrany duševního vlastnictví.

Patentová strategie pro Evropu proto musí zahrnovat činnosti ke zvýšení informovanosti, v jejichž rámci budou zdůrazňovány výhody a přínosy patentového systému, zejména pro malé a střední podniky. Jak bylo uvedeno ve sdělení o výzkumu a inovacích³⁶, bude Komise

30 Patentová houština souvisí s možným problémem, že vzhledem k vysokému počtu patentů potřebných pro výrobu výrobku se v daném odvětví zpomalí inovace kvůli obavě ze zastavení a sporu kvůli porušení patentu.

31 Jedná se zde o novou metodu získání výnosu z patentu. „Patentovými trolly“ jsou vlastníci patentu (často investoři, kteří patenty nakoupí levně od neúspěšných společností), kteří těchto práv využívají k tomu, aby společností hrozili žalobami na porušení patentu a předběžnými příkazy, a tak je nutily k uzavření dohody o finančním vyrovnání, aby se vyhnuly nákladnému sporu. Tyto hrozby mohou postihnout celé výrobní odvětví.

32 Zpráva mezivládní konference smluvních států Evropské patentové organizace o reformě patentového systému v Evropě, Paříž, 24. a 25. června 1999 [1999] Úř. věst. EPO 545 k dispozici na adrese http://www.european-patent-office.org/epo/pubs/oj_index_e.htm.

33 Výroční zpráva EPO za rok 2005 k dispozici na adrese <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/review/index.en.php>

34 Internetová stránka WIPO http://www.wipo.int/edocs/prdocs/en/2007/wipo_pr_2007_476.html.

35 Nejobsáhlejší údaje o využívání práv k duševnímu vlastnictví malými a středními podniky pocházejí ze šetření inovací Společenství (CIS). CIS-4 zahrnující období 2002 – 2004 ukazuje, že malé a střední podniky trvale hlásí menší využívání formálního duševního vlastnictví a neformálních metod přisvojování než velké podniky.

36 Provádění lisabonského programu Společenství: Více výzkumu a inovací – investice ve prospěch růstu a zaměstnanosti: společný přístup KOM(2005) 488 v konečném znění.

prosazovat využívání práv k duševnímu vlastnictví tím, že spolu se zúčastněnými stranami stanoví, která opatření by byla nejvhodnější pro podporu malých a středních podniků. Jedná se přitom o lepší využívání stávajících podpůrných služeb, ale rovněž o navrhování nových služeb, které jsou více přizpůsobeny skutečným potřebám malých a středních podniků. Komise právě zahájila projekt v rámci iniciativy PRO INNO Europe s cílem šířit mezi malými a středními podniky poznatky o těchto záležitostech se zaměřením zejména na patentování. Komise rovněž zveřejnila výzvu k předkládání návrhů na základě rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace za účelem provedení 3letého projektu ke zvýšení informovanosti o právech k duševnímu vlastnictví a jejich vymáhání s cílem významně zvýšit informovanost a povědomí o otázkách souvisejících s právy k duševnímu vlastnictví u malých a středních podniků, zlepšit registraci a vymáhání práv a boj proti padělání. Pokud jde o otázku nákladů, největšího pokroku by bylo samozřejmě dosaženo přijetím patentu Společenství³⁷.

3.3. PŘENOS ZNALOSTÍ

Panuje všeobecný názor, že v oblasti přenosu znalostí Evropa zaostává a měla by zlepšit svou výkonnost. Musí se zlepšit zejména mezinárodní přenos technologií mezi podniky v různých evropských zemích a předávání poznatků³⁸ mezi veřejnou výzkumnou základnou EU³⁹ (např. vysokými školami) a průmyslem.

Komise předložila⁴⁰ sdělení a doprovodné (dobrovolné) pokyny týkající se osvědčených postupů k lepšímu přenosu znalostí mezi veřejnými výzkumnými středisky a průmyslem v celé Evropě. To přispěje k odstranění stávajících správních překážek a poskytne vodítko, pokud jde o to, jak co nejlépe spojit vlastnictví a využívání výsledků VaV a souvisejících práv k duševnímu vlastnictví se základními cíli veřejných výzkumných organizací. Zejména navrhne větší součinnost mezi výzkumnými pracovníky ve veřejném sektoru a průmyslem a lepší kvalitu služeb pro předávání poznatků v Evropě.

3.4. VYMÁHÁNÍ PATENTOVÝCH PRÁV

Vhodný právní rámec a pobídky k využívání patentů musí být doplněny cenově dostupným a účinným vymáháním těchto práv. Držitelé práv často nemají dostatečné právní a finanční prostředky, aby vymáhali své patenty s ohledem na jejich údajné porušení. V celosvětovém hospodářství je dále zásadní, aby podniky v Evropě mohly přiměřeně vymáhat svá práva mimo území EU. Na druhou stranu, zejména malé a střední podniky považují za obtížné pokračovat v činnosti, pokud jsou velkými průmyslovými podniky neoprávněně obviněny z porušení patentu, a hledají snazší a levnější způsoby, jak se hájit.

37 Je rovněž důležité poznamenat, že USA, Japonsko a Korea přijaly právní předpisy, na jejichž základě se náklady na patentování pro malé a střední podniky snížily o polovinu v porovnání s velkými podniky.

38 Smluvní výzkum, výzkum uskutečněný ve spolupráci, poskytnutí licence, sdružování prostředků, publikování a výměny kvalifikovaných výzkumných pracovníků mezi veřejným a soukromým sektorem.

39 Veřejné výzkumné organizace představují přibližně jednu třetinu celkové činnosti v oblasti VaV v Evropě. Před rozšířením v roce 2003 bylo 80 % veřejného VaV vynaloženo v 1500 výzkumných univerzitách v členských státech (viz Evropská komise (2001), „Porovnání vztahů mezi průmyslem a vědou – význam rámcových podmínek“ (Benchmarking Industry-Science Relations – The Role of Framework conditions), závěrečná zpráva, Vídeň/Mannheim, a Mark O. Sellenthin, „Who should own University Research – An exploratory study of the impact of patent rights regimes in Sweden and Germany on the incentives to patent research results“, červen 2004.

40 Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zlepšení přenosu znalostí mezi výzkumnými institucemi a sektorem průmyslu v rámci EU: přebírání otevřené inovace, KOM(2007) 182.

3.4.1. Alternativní řešení sporů (ADR)

Tradiční vedení přeshraničních sporů týkajících se patentů zahrnuje mnohonásobná řízení v rámci různých soudních pravomocí a nese s sebou nebezpečí zdlouhavých řízení, rozporných výsledků a vysokých nákladů na vedení sporu. Soudní pravomoc pro patenty pro celou EU (jak bylo vysvětleno výše) by situaci v Evropě ve všech těchto ohledech značně zlepšila.

Strany, a zejména malé a střední podniky, trvale hledají alternativní, levnější a účinnější způsoby řešení sporů týkajících se patentů a jiných práv k duševnímu vlastnictví. Proto se na vnitrostátním a mezinárodním základě vynakládá úsilí na vytvoření systémů alternativního řešení sporů a strany jsou vybízeny (pokud se to od nich nevyžaduje), aby se zúčastnily zprostředkovacího, smířčího nebo rozhodčího řízení, než se rozhodnou řešit spor soudní cestou.

Ve svých reakcích na konzultace k patentům, které se uskutečnily v roce 2006, mnoho zúčastněných stran, zejména malých a středních podniků, nadneslo otázku zavedení metod ADR do budoucího patentového prostředí v Evropě. Návrhy sahaly od využití stávajících systémů, např. Rozhodčího a mediačního střediska při Světové organizaci duševního vlastnictví, až po navržení zvláštního systému Společenství pro alternativní řešení sporů.

Ačkoliv Komise již v říjnu 2004 předložila návrh směrnice o některých aspektech zprostředkování v občanských a obchodních záležitostech⁴¹, bude dále zkoumat prospěšnost a přidanou hodnotu systémů ADR v oblasti práv k duševnímu vlastnictví, zejména s ohledem na otázky související s patenty. Zkoumání se zaměří na případné úspory času a nákladů, které může ADR přinést s ohledem na možné výhody při zohlednění zvláštního charakteru sporů v oblasti duševního vlastnictví, včetně patentových sporů.

3.4.2. Pojištění pro případ patentového sporu

Jednou z možností, jak zajistit přístup malých a středních podniků k přiměřené obhajobě či takovouto obhajobu v případě patentového sporu, může být pojištění pro případ patentového sporu. Dosud však byly pokusy soukromého sektoru poskytovat takovéto pojištění jen málokdy úspěšné.

Útvary Komise zadaly v roce 2001 vypracování studie o pojištění pro případ patentového sporu a v červnu 2006 byla zveřejněna navazující studie. Veřejné konzultace k nejnovější studii skončily dne 31. prosince 2006. Na tyto konzultace došlo 28 reakcí, které se nyní analyzují. Již nyní je však možné učinit závěr, že většina reakcí zúčastněných stran ohledně povinného systému, který byl navržen v navazující studii, je skeptických.

3.4.3. Mezinárodní aspekty

Velkým problémem zůstává vymáhání práv k duševnímu vlastnictví na mezinárodní úrovni. Předběžné výsledky velké studie, kterou provedla OECD, ukazují, že hodnota padělků a nedovolených napodobenin, s nimiž se obchoduje na mezinárodní úrovni, v roce 2004 činila 140 miliard EUR⁴². Ačkoliv již byla odvedena značná práce ke zvýšení mezinárodních norem

⁴¹ KOM (2004) 718 v konečném znění, 22.10.2004.

⁴² Zpráva Johna Drydena, zástupce ředitele pro vědu, technologii a průmysl OECD, pro třetí celosvětový kongres o boji proti padělání a pirátství, Ženeva, 30. ledna 2007, původně uvedeným údajem bylo 176 miliard USD.

na úroveň EU, Komise se bude nadále zaměřovat na prioritní opatření k ochraně držitelů práv, včetně držitelů patentů, na území mimo EU.

Německé předsednictví skupiny vyspělých průmyslových zemí G8 nedávno navrhlo trojsměrnou koncepci k lepšímu vymáhání práv k duševnímu vlastnictví na celosvětové úrovni. Tato koncepce spočívá v tom, urychlit a pokud možno v roce 2007 dokončit provedení prohlášení o boji proti pirátství a padělání, které bylo vydáno dne 16. července 2006 v Petrohradu⁴³, přičemž by se do úsilí v oblasti vymáhání práv měly zapojit podnikatelské kruhy zemí G8 a skupina nových ekonomik O5 (Brazílie, Čína, Indie, Mexiko a Jižní Afrika) by se měla účastnit „konstruktivního dialogu“ na nadcházejícím summitu v Heiligendammu.

Současné předsednictví EU mimoto stanovilo jako jednu ze svých nejvyšších priorit transatlantické vztahy. Nová iniciativa o transatlantickém hospodářském partnerství zahrnuje mimo jiné ochranu duševního vlastnictví. Měla by navázat na stávající iniciativy, např. summit EU-USA, který se konal ve Vídni v červnu 2006, na němž EU a USA zahájily akční strategii pro boj proti pirátství a padělání v třetích zemích.

Komise sdílí názor, že je nutné zlepšit dialogy v regulativní a neregulativní oblasti s mezinárodními partnery Společenství, včetně koordinovaného úsilí o ochranu duševního vlastnictví. Je nutno zlepšit na mezinárodní úrovni ochranu duševního vlastnictví a boj proti padělkům a nedovoleným napodobeninám.

4. ZÁVĚR

Komise je pevně přesvědčena o tom, že lepší patentový systém má zásadní význam, pokud má Evropa využít svého inovačního potenciálu. Komise proto předložila návrhy na další postup při reformě patentového systému v Evropě a v tomto sdělení navrhuje podpůrná opatření. Účelem tohoto sdělení je oživit diskusi o patentovém systému v Evropě způsobem, který členské státy vybízí ke spolupráci na dosažení shody a skutečného pokroku v této oblasti. Uskutečnění patentů Společenství a současné zlepšení stávajícího roztržitého soudního systému pro patenty by učinilo patentový systém významně dostupnějším a přineslo úspory nákladů pro všechny účastníky patentového systému. Současně by podpůrná opatření k zachování a v případě potřeby ke zvýšení kvality a účinnosti stávajícího systému spolu s cílenými opatřeními ke zlepšení přístupu malých a středních podniků měla zajistit, aby evropský patentový systém hrál patřičnou roli při podpoře inovací a konkurenceschopnosti v Evropě. EU musí se svými mezinárodními partnery rovněž aktivně spolupracovat na zvýšení informovanosti o otázkách práv k duševnímu vlastnictví a řádném a vyváženém vymáhání těchto práv. Tím, že Komise členským státům poskytla základ k dohodě o konkrétních opatřeních, chce zároveň vytvořit pevný základ pro pokrok v oblasti patentové reformy v jiných oblastech, zejména pokud jde o patent Společenství a systém vedení soudních sporů.

Komise bude společně s Radou a Parlamentem usilovat o dosažení shody, pokud jde o další postup. Jakmile bude dosaženo široké shody, učiní Komise potřebné kroky k provedení dohodnuté strategie a předloží příslušné návrhy.

43

Prohlášení o boji proti pirátství a padělání je k dispozici na adrese <http://en.g8russia.ru/docs/15.html>.

PŘÍLOHA I

Struktura nákladů na přímé patentové přihlášky a na udržování patentů z roku 2003

	EPO-3 ¹	EPO-13 ²	USPTO	JPO
Hypotéza	EUR	EUR	USD	JPY
Druh podniku	všechny	všechny	velké	všechny
Průměrný počet patentových nároků	18	18	23	7
Doba od přihlášení do udělení patentu (počet měsíců)	44	44	27	31
Země určené k ochraně patentu	3	13	1	1
Počet překladů³	2	8	0	0
Poplatky za řízení				
Přihlášení	160	160	225	16000
Vyhledávání	690	690	375	
Určené státy (75 na jeden stát, až 7)	225	525		
Třetí rok podání přihlášky	380	380		
Čtvrtý rok podání přihlášky	405	405		
Průzkum	1 430	1 430	150	168 600
Udělení	715	715	1,300	
Poplatek za přihlášení⁴	320	320	54	28 000
Správní náklady	250	250	300	
Náklady na překlad⁵	3 400	13 600		
Náklady na validaci	95	1,700		
Náklady na řízení CELKEM	8 070	20 175	2 404	212 600
	EUR	EUR	EUR	EUR
Náklady na řízení bez překladu	4 670	6 575	1 856	1 541
Náklady na řízení s překladem	8 070	20 175	1 856	1 541
Náklady na externí služby ⁷				
	12 500	19 500	8 000	4 000
Po udělení				

Náklady na udržování po dobu 10 let (poplatky)	2 975	16 597	2 269	2 193
Náklady na udržování po dobu 20 let (poplatky)	22 658	89 508	4 701	11 800
Postup přihlašování CELKEM ⁶	20 570	39 675	9 856	5 541
CELKEM 10 let	23 545	56 272	12 125	7 734
CELKEM 20 let	43 228	129 183	14 556	17 341

Zdroj: Van Pottelsberghe a François (viz poznámka pod čarou 7).

1. Tři členské země EPC, jež jsou nejčastěji určované, jsou Německo, Spojené království a Francie.
2. Podle výroční zprávy EPO z roku 2003 určuje více než 60 procent patentových přihlášek k ochraně patentu těchto 13 zemí: Německo, Spojené království, Francie, Itálie, Španělsko, Nizozemsko, Švédsko, Švýcarsko, Belgie, Rakousko, Dánsko, Finsko a Irsko.
3. Pro účinnou ochranu ve 13 zemích by bylo zapotřebí pouze 8 překladů, neboť některé země uznávají přihlášky v angličtině nebo mají s jinými zeměmi společný jazyk (Nizozemsko, Belgie, Švýcarsko).
4. Náklady na patentový nárok činí 40 EUR, pokud je do patentové přihlášky EPO zahrnuto více než 10 patentových nároků; 18 USD, pokud je do patentové přihlášky USPTO zahrnuto více než 20 patentových nároků; a 4000 JPY na patentové nároky zahrnuté do patentové přihlášky JPO.
5. Předpokládá se, že náklady na překlad činí 1 700 EUR za jazyk. Tato částka zahrnuje překlad a zprostředkování právním zástupcem.
6. Tyto odhadované náklady pro EPO odpovídají nákladům tzv. přímých přihlášek EP (patent, jenž se přihlašuje přímo u EPO). Měly by být považovány za nižší stupeň průměrného patentu, neboť nezahrnují náklady spojené s národními prioritními přihláškami (od členského státu EPC nebo ze zahraničí) nebo s žádostmi PCT.
7. Porovnání nákladů na externí služby ve Spojených státech, Japonsku a v Evropě není v současné době k dispozici. Průzkum společnosti Roland Berger (2005), viz poznámka pod čarou 44, poskytuje spolehlivý odhad pro přihlášky u EPO (viz tabulka A1 v dodatku). Předpokládaný základ je 8 000 EUR za patent a 1 500 EUR za určený stát (u EPO). Vzhledem k tomu, že patenty přihlašované u JPO jsou mnohem menší (7 patentových nároků v porovnání s 18), byly předpokládány poloviční základní náklady, tj. 4 000 EUR.

PŘÍLOHA II

MODELY NÁKLADŮ NA PŘEKLAD

Model	Náklady na překlad	
	Náklady na patent ⁴⁴ (v eurech)	Procentní podíl ve srovnání se stávajícími náklady na překlad EP
Evropský patent (podle stávajícího systému pro průměrný EP)	12448 ⁴⁵	100 %
Evropský patentový systém v rámci londýnské dohody pro průměrný EP) ⁴⁶	8800 ⁴⁷ (příhláška v DE nebo FR)	71 %
	8800 ⁴⁸ (příhláška v EN)	71 %
Patent Společenství (v rámci společného politického přístupu z března 2003) ⁴⁹	7140 ⁵⁰	57 %
Patent Společenství (návrh Komise: překlad patentových nároků do ostatních dvou jazyků EPO)	680 ⁵¹	5 %

44 Výpočty předpokládají, že průměrný patent obsahuje 16 stran popisů a 4 strany nároků, přičemž náklady na překlad činí 76 EUR za stranu popisu a 85 EUR za stranu nároku (podle číselných údajů v době společného politického přístupu z března 2003; studie EPO ze srpna 2004 vypracovaná společností Roland Berger Market Research je k dispozici na adrese http://www.european-patent-office.org/epo/new/cost_analysis_2005_study_en.pdf, viz strany 141 až 150). Předpokladem je, že průměrný evropský patent určuje 13 států (státy určené většinou přihlašovatelů evropských patentů): DE (určeno 98 % EP), FR (93 %), UK (92 %), IT (76 %), ES (61 %), NL (59 %), SW (57 %), CH (55 %), BE (54 %), OS (53 %), DK (51 %), IE a FIN (50 %), přičemž NL, SW a DK vybraly angličtinu jako jazyk upřednostňovaný v rámci londýnské dohody. EP zahrnující všechny členské státy EU by vyžadoval překlad do 21 dalších jazyků, což by vyšlo na 32 676 EUR.

45 4 strany nároků x 85 EUR x 8 jazyků (2 ze 3 jazyků EPO + IT, ES, NL, SW, DK, FIN) + 16 stran popisů x 76 EUR x 8 jazyků.

46 Vzhledem k tomu, že IT, ES, BE, OS a FIN nejsou signatáři londýnské dohody, potřebovaly by nadále plný překlad. Předpokládá se, že NL, SW a DK vyberou angličtinu jako upřednostňovaný jazyk v rámci dohody.

47 4 strany nároků x 85 EUR x 8 jazyků + 16 stran popisů x 76 EUR x 5 jazyků (IT, ES, FIN, EN, FR nebo DE).

48 4 strany nároků x 85 EUR x 8 jazyků + 16 stran popisů x 76 EUR x 5 jazyků (IT, ES, FIN, FR, DE).

49 Od 1. ledna 2007 by patent Společenství zahrnoval 27 členských států. Patentové nároky by byly k dispozici ve všech úředních jazycích Společenství (kromě irštiny během stávajícího přechodného období). U každého patentu Společenství by proto musel být proveden překlad nároků pouze do 21 jazyků.

50 4 strany nároků x 85 EUR x 21 jazyků.

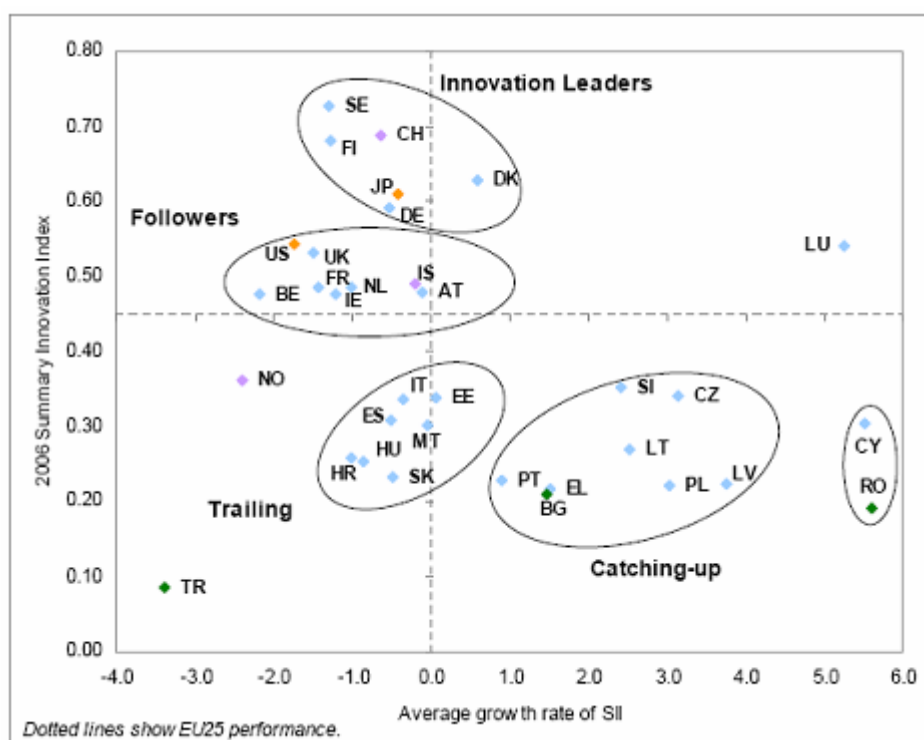
51 4 strany nároků x 85 EUR x 2 jazyky.

PŘÍLOHA III – PRÁVA K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ A VÝKONNOST V OBLASTI INOVACÍ

Na základě výsledků souhrnného inovačního indexu a jeho růstu lze evropské země rozdělit do čtyř skupin⁵².

- Švýcarsko, Finsko, Švédsko, Dánsko a Německo tvoří skupinu zemí, které mají v oblasti inovací vedoucí postavení.
- Francie, Irsko, Spojené království, Nizozemsko, Belgie, Rakousko a Island jsou země, které inovace využívají.
- Slovinsko, Portugalsko, Česká republika, Litva, Lotyšsko, Řecko, Polsko a Bulharsko jsou země, jež v oblasti inovací dohánějí zpoždění.
- Estonsko, Španělsko, Itálie, Malta, Maďarsko, Chorvatsko a Slovensko jsou země, jež v oblasti inovací zaostávají.

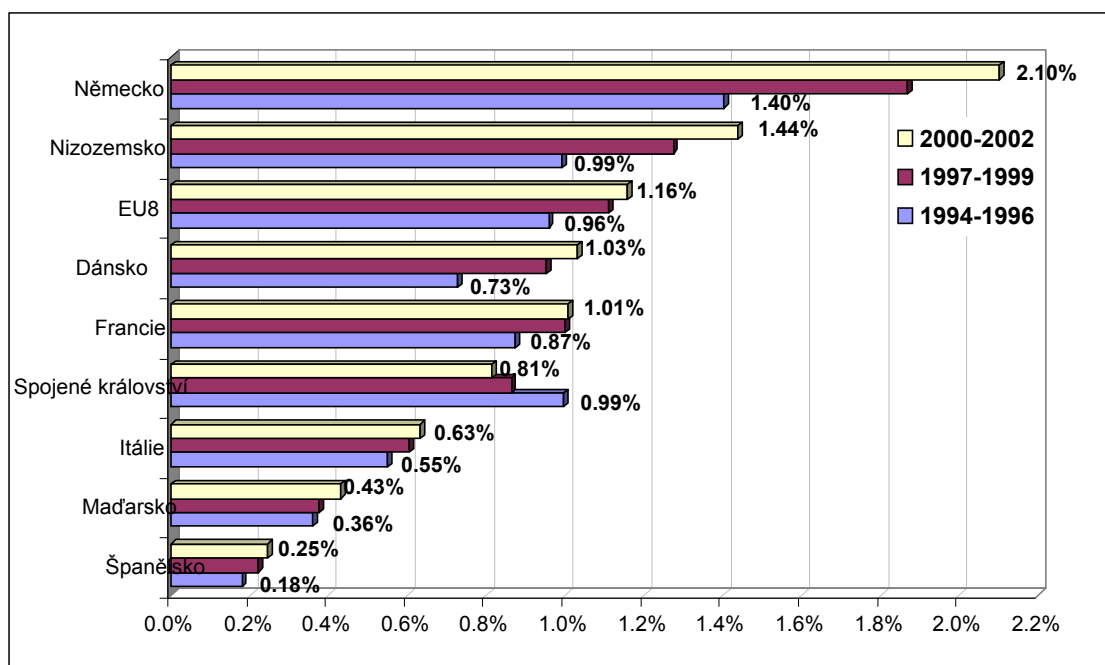
Kypr a Rumunsko tvoří pátou skupinu zemí s rychlým růstem, které rovněž dohánějí zpoždění v dané oblasti. V tomto případě se nejedná o skupinu jako takovou, neboť Kypr je jednou z nejmenších zemí EU a Rumunsko začíná svůj vývoj na velmi nízké úrovni výkonnosti v oblasti inovací. Lucembursko, Norsko a Turecko nepatří do žádné z těchto skupin.

Současná výkonnost podle měření SII je znázorněna na svislé ose. Srovnání s výkonností růstu SII v EU 25 je znázorněno na vodorovné ose. Tím vznikají čtyři čtverce: Země, jejichž výkonnost přesahuje jak průměrný trend EU-25, tak i průměrný SII v EU-25, jsou v čele EU-25; země, jejichž výkonnost nedosahuje průměrného SII, ale vykazuje nadprůměrnou tendenci, dohánějí ostatní země; země s podprůměrným SII a

podprůměrnou tendencí zaostávají a země s nadprůměrným SII a podprůměrnou tendencí si udržují své vedoucí postavení, avšak jejich růst je pomalejší.

Za účelem srovnání výkonnosti v oblasti inovací s patentovou činností ukazuje níže uvedený obrázek souhrnnou hodnotu patentů ve vybraných členských státech jako procentní podíl HDP v období let 1994 až 2002⁵³. Lepší výkonnost členského státu v oblasti inovací zpravidla bývá ve vzájemném vztahu s větší patentovou hodnotou v dané zemi.

53 „Study on evaluating the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society“ – zpráva CERM Foundation (Itálie) pro GR pro vnitřní trh, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#studies.

PŘÍLOHA IV

Náklady na spory týkající se patentů ve vybraných členských státech

Členský stát	Náklady na první instanci (EUR)	Náklady na druhou instanci (EUR)
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ*	150 000 až 1 500 000	150 000 až 1 000 000
FRANCIE	50 000 až 200 000	40 000 až 150 000
NIZOZEMSKO	60 000 až 200 000	40 000 až 150 000
NĚMECKO**	50 000	90 000

Číselné údaje pro Francii, Nizozemsko a Německo se vztahují na průměrný případ se spornou částkou ve výši +/- 250 000 EUR.

*Průměrný případ. Sporná částka > 1 000 000 EUR.

**Náklady na žaloby týkající se platnosti a porušení. V Německu se žaloby na neplatnost a porušení projednávají před dvěma různými soudy.

Zdroj: Posouzení dopadů EPLA (viz poznámka pod čarou 16, s. 10 a násl.).